

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Pirmasis lietuvių darbininkų mėnesinis žurnalas.

Lietuvių Moterų Progreso sūvio Susivienijimo organas.

"Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879"

Metai 1.

1917 m. Balandžio - April mėn.

No 4. (7.)

KARO AUDRAI UŽĖJUS

Nežiurint mūsų ir tukstančių kitų protestų, nežiurint to, kad plačios darbininkų ir darbininkių minios ir iki šiol liko priešingos karui, vienok jis jau čia pat, jau kaip ir prasidėjo; kuomet šitas numeris pakliūs į skaitytojų rankas, jis tikrai jau bus paskelbtas. Būs paskelbtas, nes tos darbininkų ir darbininkių minios, kad ir protestavo prieš karą, kad ir jos ir dabar jo nenori, vienok nėra pasiryžusios iš paskutinųjų kovot prieš jį. Per porą mėnesių geltonoji kapitalistų spauda nuodijo širdis ir smagenis savo skaitytojų, jų agentai—valdžia išsivilkusi rengėsi į skerdynę, ir dabar jau prisirengė. Pora mėnesių atgal netoli matantieji žmonės negalėjo tikėt, kad Amerika galėtų būti įtraukta į karą: per daug aišku čia buvo, kad jo reikalauja tik didžiųjų aukso karalių—finansinių kapitalistų saujelė, plačios gi žmonių minios priešingos jam. Amerika, sakė, neturinti nė kariuomenės, nė stipraus laivyno; ant jos nieks neužpuolęs,—kaip gi ji kariaus? Dabar jau visi mato, kaip ta kapitalistų saujelė savo tinklais gali apsupty visą šalį ir priversti ją del savo bedugnių kišenių reikalų tukstančius ir net milijonus žmonių išduoti. Ką jiems rupi tas žmonių kraujas ir ašaros! Jie visuomet iš jų sau turtus kraujasi.

Kapitalistai—jų spauda ir valdžia—skubina, kad pervėlu nebutų, kad ko gero nepasibaigtų karas pirmą, negu jie Ameriką į jį įtrauks. Jie mato tą galingą darbininkų kovą prieš karą Europoje, mato augstyn kilančias išbadėjusių moterų kumštis, mato degančios revoliucijos gaisrą. Užtat juo labiau skubina, kad jie, įsimaišę į karą, da bent šiek-tiek galėtų jį pratęsti, kad neužtruktų jų melžiamoji karvutė—amunicijos į Europą

gabėnimas ir pinigų skolinimas už didžiausius procentus karo vedimui; skubina, kad taikos taryboms atėjus ir jiems šis-tas kliūtų; skubina, kad karą paskelbus lengviau galėtų militarizuot savo šalį—įvest priverstiną tarnavimą kariuomenėj, apšarvuot jį nuo galvos ligi kojų, naujus milijardus pinigų sugrusti karo smakui, kurie galų gale vistiek suplaukia į didžiųjų kapitalistų kišenes. Juk jie ginklus dirba, jie amuniciją stato, jie paskolos valstybei duoda už didžiausius procentus. Skubina, kad apsišarvavę ir įvedę priverstiną tarnavimą kariuomenėj galėtų paskui jau patį drąsiau varyt imperialistinę, savo politiką, paglemžti silpnesniąsias Amerikos šalis, visų-pirma Meksiką ir netoli Amerikos gulinčias salas, kad galėtų stot į atvirą kovą su savo konkurentais—Japonijos imperialistais ir kitais. Skubina, kad galėtų, karo metu prisidengę, visiškai pavergt darbininkų klesą, įsikinkyt ją į savo vežimą ir jos kruvinomis rankomis sau turtus krauti...

Pirmutinis karo vaisius mūsų krašte bus, kaip ir kituose kraštuose, nematyta reakcija. Da karas nepaskelbtas, o jau dabar mes ją matome. Jau mindžiojamos Amerikos laisvės, jau į kalėjimus grudami mūsų draugai. Jau nebēr susirinkimų laisvės. Jau greituoju militarizuojama šalis, mokyklos kazarmėmis verčiamos. Jau milijardai dolerių skiriama karo reikalams, o tai reiškia da sunkesnę mokesčių našta ant darbininkų pečių, da didesnį brangumą. Tuo tarpu darbininkų kova del darbo mokesties pakėlimo vis sunkesnė darysis, kol visiškai nebus uždrausti streikai, kaip Europos kariaujančiose šalyse... Taip, kruvinosios, nualintos, išbadėjusios militarizmo ir karo jungo

nebepakeliančios Europos šmėkla ir pas mus lekia; o kartu lekia ir visos reakcijos baidyklės. Kruvinasis kapitalo vampyras kelią rodo.

Sunkiokios laukia mūsų dienos, sunki kova. Vienok nenuleisime rankų. Pustrečių su viršum metų nuo karo pradžios daug ko mus išmokino. Kaip ir ištikimosios mūsų draugės ir draugai Europoj, taip-pat ir čia mes nė valandėlei nenuleisime savo vėliavos, mes nė valandėlei neišsivadėsime kovos prieš tą skerdynę ir visas pasekmes, kurias ji neša. Antraip, mes da atkakliau, da didesniu pasiryžimu į ją stosime ir šauksime visas

nuvargintas, visas savo naštos nebepakeliančias sesutes stoti kartu su mumis, kartu su viso pasaulio susipratusiomis darbininkėmis ir darbininkais į kovą prieš tas skerdynes ir prieš visą tą tvarką, kuri jas gimdo. Augštai iškeltoji mūsų seserų ir brolių Rusijos revoliucijos vėliava bus mūsų keliarodis.

Šalin karą! Tegyvuoja taika!

Tegyvuoja visų šalių darbininkų brolybė!

Tegyvuoja tarptautiniai revoliuciniai socialistai!

Tegyvuoja socializmas!

RUSIJOS REVOLIUCIJA IR MES

Iš po didžiosios priespaudos ir persekiojimų jau Rusijoje saulės šviesa pradeda pavergtai liaudžiai šviesiau žibėti. Revoliucijos banga jau nušlavė despotų valdžią, kuri per amžius slėgė liaudį be jokio pasigailėjimo, kalėjimais, kazokų naikomis ir kulkomis atsakydavo į liaudies reikalavimus. Rusijos darbininkai pamatė, kad jų didžiausias neprietelias ne užrubežyje, bet namieje, sau visas teises pasisavinęs ir nepaiso ant darbininkų reikalavimų. Jų teisės buvo po kojomis minamos. Bet dabar toji liaudis jau suprato savo teises ir vienu pasijudiniu nuvertė tą caro bu-delių valdžią.

Nors jiems ir buvo kalama apie kiekvienos progos patriotizmas ir šaukiami mirti už "tėvy-nę ir vėliavą", viską aukot karui, bet darbininkai, išbadėjusios moteris, vaikai ir seneliai jau nebe-paiėgė toliau nešti tą sunkiąją vargų našatą.

Kada jie prieš nežmonišką brangumą ir priespaudą protestavo kiekvienas tarpe savo buvainės keturių sienų, jų protestai buvo be spėkos; bet kada jie susiliejo į kruvą, pasirodė nepergalima spēka.

Matome jų kovos puikią pradžią, bet tos ko-vos pabaiga da priguli netik nuo jų energijos, darbo ir pasišventimo, bet kartu ir nuo mūsų, toli esančių nuo tos kovos lauko. Jų laimėjimas kar-tu ir mūsų bus laimėjimas, jų nelaimė kartu bus ir mūsų nelaimė. Todel turime, kiek galint, prisidėt prie tos prakilnios kovos ir remti ją visais budais, kiek išgalint. Taigi, draugės, mes šito praklinaus darbo neturime atidėlioti, nes gal ne visuomet turėsime tokios progos pasitarnauti. Mes turime jau keletą dešėtkų organizuotų kuopų su keliais šimtais narių,—rupinkimės rinkt

aukų revoliucijai! Padėkime kitus darbus, kur yra galima, ant toliaus, o remkime šį. Mūsų L. Mot. Progr. Sus., kaipo darbininkų organizacija, eikime Rusijos revoliucinėms darbininkėms ir darbininkams į talką bent pinigine pagalba.

Tiesa, mes turime ir čionai įvairių reikalų, kur reikalingi pinigai; bet turime atmint, kad dabartinė Rusijos revoliucija yra vienas svarbiau-sių dalykų. Ta revoliucija, be abejo, turės intakos ir kitose šalyse ir gal greičiau priartins taikos valandą.

Rusijos liaudies sukilimas privers ir kitų ša-lių kapitalistines valdžias daugiau skaitytis su darbininkų reikalavimais, nes jos pamatys, kad darbininkų rankose visa galė.

Mes tikime, kad dabartinėje Rusijos revoliucijoje turės didelės intakos ir moters darbinin-kės. Jos jau iškovojo ten sau rinkimų teisę. Tai padės ir mums greičiau ją įgyti.

Taigi, stengkimės, kiek galint, remti tą revoliuciją. Aukus siųskite kairiųjų darbininkų org-anizacijų išrinktąjam Revoliucijos Rėmimo Ko-mitetui.

K. Petrikienė.

RUSIJOS REVOLIUCIONIERĖS.

Rusijos "revoliucijos močiutė" Katarina Breshkovska vėl sugrįžo iš Sibiro į Petrogradą, pilna energijos ir vilties. Ji dabar turi jau 73 me-tus. Taip-pat sugrįžo ir daugelis kitų moterų revoliucionierių iš Sibiro ir kalėjimų, ir stojo prie darbo. Jos lygiai su vyrais kentė, dabar lygiai dalyvauja revoliucijoje, lygiai kovoja ir turi pilnos teisės reikalauti, kad Įsteigiamame Seime ir mo-teris turėtų balsavimo teises; ir, beveik negalima abejot, jos kartu su vyrais darbininkais iškovoja tai.

KLAMPYNĖ

(Pradžia "Mot. Balso" NN 1, 2 ir 3.)

Atėjo adventas, jau ir Kalėdos pirštu prikišamai,—laiško nuo Kostučio kaip nėra, taip nėra.

—Žinoma, neturi laiko. Sakėsi turįs daug darbo—teisina Marė—o per tą laiką dar reikia ir su namais apsirupinti; kaip sakė, "reikia lizdelį sukurti, kur pačiuotę patupdyti". Atlėks išsiilgęs...

Taip belaukiant, besiraminant Marei ir Kalėdos atėjo.

Laukia Kostučio pirmą dieną, laukia antrą ir trečią,—Marė langus kuone praveizėjo. Nespės šuva suloti, tuoj strakt prie lango. Per šventes buvo Tautkus atsilankęs. Marė akių neparodė. Tėvai Tautkų mylėjo, vaišina, o Marė kerčioje prisiglaudusi prie lango žiuri į vieškelį, bene pamatys Kostutį atlekiant.

Praėjo Nauji Metai ir Tris Karaliai, pasibai-gė šventės. Marelė po kerčias verkšlena, motina dusauja.

Sumanė motina jaunavedžius parsivesti. Tėvui į valsčių išeinant, tarė:

—Susiėjęs Pikelį, pakviesk pas save Mortę su vyru. Ant jų veslios mes ne juokais visi viešėjome,—reikia ir juos pamylėti. Akįs ne duobės...

Kvietė, tikėdamas apie Kostantą sužinoti. Už savaitės atvažiavo Bušeliai. Motina jau pasitaisiusi, vaišina, myli svečius. Besišnekant prisiminė jų veslią, atsiminė ir tą smagųjį juodąjį muzikančiuką. Kur jis dabar besisukinėja?... Žadėjo kur namus pirkti...

Kazys užklaustas nusikvatojo:—pirkti namus! Ar utėlėmis?... prasiscolinęs visiems žydams ir pusberniams, kiek nuo ko iškaulijo; ir mano porą desėtkų nunėšė tas latras... Kazi-kur į kurią parapiją nusibaladojo...

—Del skolos butų nebėgęs—užsišoko Mortė,—bet kita skylė jam išlindo... Mat, besiuodamas pas Rimkų, tą bagotąjį, jo dukterį prigavo. Rimkus pradėjo jį gaudyti. Sako ir Poškaus Onę prigavęs ir dar kokią mergą... Kur tik siuvo, visur pasirodė—pažvelgė į Marę.—Ko tu taip nubalai, Marel? Turbut, gerai galvą pagavo?

Marelei širdis įmano perplyšti, kam taip apkalbinėja Kostutį?!

—Oho, kriaucius! Kai siuva, tai siuva—juokėsi tėvas.

—Vėdarų kriaucius—juokėsi Kazys.—Ant jo

pasiuto balakono tik verkti... Milus tik karpyti, o drabuzis—nė Dievo žvakė, nė velnio kačerga—juokėsi visi.

—Bet tavo bičiulis amerikontas—įspėjo tėvas—dargi už brolių pasikviete!

—Kviečiau į muzikantus—pasiulė už brolių. Gerai, manau, pagrieš ir brolystę atliks vienu kaštu... O taip maža mudviejų bičiulystė... tik įkišau porą desėtkų...

Paskui vyrai prasišalino prie arklių. Moterįs vienos liko. Motina pasiguodė Mortei apie savo bėdas.

—Jėzus Marija!—rankas sudaužusi, Mortė sušuko.—Tikras velnias raguotasis!

Šnekėjo, šnekėjo, rodavojos, kaip iš tos nelaimės išsigelbėjus. Niekaip kitaip neišeina, kaip tik Marei tekėti tuojau už Tautkaus, kol dar bobos neužuodė, kol pirštai nebado... Marė verkė:

—Neisiu! Nenoriu Tautkaus—kratosi—papiaukit, ar užmuškite mane, neeisiu!...

—Mat, geriau mergai su vaiku valkioties... Tėvas išvarys, kur dingsi?—barėsi motina:—Dar mat ožiuisis!...

Motina barasi, o Mortė geruoju:

—Kas tau bėda Marel!? Gyvenimas viso pilnas, vargo nematysi. Vyras ne girtuoklis, ne paleistuvis... Kad negražus? Juk iš kaktos sviesto netepsi... priprasi, pamils—bus gerai...

—Bėda, jis man prikaišios... aš negaliu...—verkė Marelė.

—Bepigu po šliubo—gali špygas rodyti. "Ne rankovė—nebišversi, ne kišenė—nebnupiausi!" gali pasakyti... Ką padarys?

Taip ir tam lygiai Mortė visą naktį Marelei kala. Kostutį peikė, Tautkų teikė geruoju, motina piktuojau apsidardama, tėvu gązdina, kol tik Marė nesutiko už Tautkaus tekėti. Tėvas, viską sužinojęs, Marei pagrūmojo:

—Liaukis ožiutis! Nebe tavo valia,—turi eiti, o ne, tai tavo kailis atsakys: išmangurysiu nugarą ir von man ir iš akių!

Subatos vakare ir Tautkus prisistatė. Mažai tereikėjo derėtis,—seniai žinojo, kiek tėvas duoda Marei dalies. Džiaugėsi tik, kad Marė surimtėjo, nebekreikštasi už jo tekėti. Sutarė su vestuvėmis suskubti... nes užgavėnės čia pat. Ryto butinai užsakus paduoti... viduryje savaitės šven-

tė,—greit užsakai išeis. Šį vakarą jau vėlu, ryto rytą ant poterių sutarė sykių užsakus paduoti. Tautkus apsinakvojo. Smagus, linksmas su tėvais šnekasi. Marelė po kerčias ašaras laisto.

—Kostuti! Kostuti! Ar prijaucia tavo širdelė mano nelaimę?!

Negalėdama naktį užmigti, Marė sugalvojo, jog da galinti nuo Tautkaus išsisukti. Kaip bus, taip bus! Atsidavė ant vieno. Rytmety Tautkus anksti pasikinkė.

—Reikia skubėti—sako,—kol klebonas neišeis į bažnyčią.

Susisėdę su Marele išvažiavo. Marelei širdis dreba, kaip čia pradėti. Tautkus raizo arklį, varo greičiau. Pamaščiusi Marė prabilo:

—Berekalo tamsta gainioji arklį, nereikės užsaky... Musų vestuvių nebus...

—Kodel?... Kaip?... Ką šneki?...—šokosi Tautkus.

—Aš negaliu—drebančiu balsu tarė:—paskui man prikaišiosi... išmėtinėsi...

Pradėjusi verkti, visą teisybę pasisakė. Tikrai tikėjosi, jog Tautkus tuojau stums ją iš ratakų, arba, atvežęs į miestelį, liuosai paleis, bet netikėtai Tautkus, staiga ją apsikabinęs, ėmė raminti.

—Neverk, Maryte! Neverk, nebijok, bus viskas gerai... Dėkui, kad pasisakei... Mokėsiu tave apginti nuo nešlovės, nuo svieto kalbų. Nė vėjas nepus—nebijok, bus gerai... neverk!

Marelė net nutirpo—nesitikėjo tokios neprasytos paguodos. Šimtą sykių butų geriau, kad ją pavarytų, išsizadėtų, tuo tarpu Kostutis gal susivoktų? Tautkus Marelę ramina, o širdyje džiaugiasi, kad čia jam bus geras giliukis. Apsistoję prie klebonijos, sužinojo, jog klebonas jau bažnyčioje. Paliko be poterių. Marelei kaip akmuo nuo širdies nuriedėjo. Nebepaduos šiandien užsaky, nusitęs vestuvės, o čia gal Kostutis šmakšt! Bažnyčioje Marė ant kelių su ašaromis meldžiasi, litanijas skaito, ražančių kalba, meldžia Dievo, motinos švenčiausios, meldžia nuo Tautkaus apginti, Kostutį sugrąžinti... Taip meldėsi karštai per abejas mišias, per pamokslą. Marelė nusiiramino. Šiandien jos neužsąkys, nes poterių neatliko.

Pabaigęs pamokslą, kunigas ėmė užsakus skaityti. Bažnyčioje nuščiuvo bobos, net kosėti nustojo, klausosi. Užsaky daugybė, kaip prieš užgavėnes, trečiais, antrais skaitė: pirmais—pats pirmasis: Jonas Tautkus su Marijona Kovalyčia... Marei rodos pagaliu kas į galvą rėžė, net pra-

kaitas išpylė, akis ašaromis pasriuvo...

Per mišparą, kaip suakmenėjusi stovi, nė Motina švenčiausia jos maldos neišklausė, neatitolino nuo jos Tautkų, negražina Kostutį...

Kaip tik koją iškėlė iš bažnyčios, prie pat slenkščio Tautkus su piršliu belaukiąs ant poterių vesties. Klebonas dar be pietų, skubinai vartydamas knygą, Tautkų gyrė:

—Gerą mergaitę išsiskyrei, gerų, dievobaimingų tėvų... palaimins Dievas...—Atsigręžęs į Marę:—Prisakymus moki? Kalbėk septynis sakramentus.

Marė pusbalsiu iškalbėjo. Girdėjo klebonas, ar ne, vistiek, užrašė į knygą. Atsikeldamas Tautkui liepė:

—Dėk dešimtį rublių už šliubą, už užsakus rublių...

Tautkus su piršliu žvi-zvilgt į kits kitą... Klebonas išalkęs skuba, o greta kambaryje peilius žvangina ir pietai kvepia—nėra laiko derėties... Atsidusę paklojo pinigus, išėjo.

* * * *

Dabar pas Kovalius karštas darbas atsivėrė vestuvėms taisyti. Paskersti, meitėlį, pamušti mitulį jaučiuką, tyčia Marės vestuvėms laikomą. Čia sykiu alus, pyragai,—ką beišrokuosi visus galus pasitaisyti. Visi laksto, skuba, nes savaitėlė tik laiko... Giminę sukviesti, muzikantus surasti... Viena tik Marė nėsiskubina. Kur į kerčią įlindusi verkšlena ir Kostučio dar laukia.

Sykį pamatė Marė, kaip Tautkaus piršlys su jos tėvu diendarzyje šnekėjosi. Paskui klėtyje sykiu ir motina; o kas do reikalas buvo, Marė sužinojo, kaip tėvas ant jos pasibarė:

—Neiškentėjai, kaip katė, nepalojusi teisybės! Per tavo liežuvių gavau pridėti Tautkui dar šimtą rublių ir jaunąjį sartuką...

Marei širdį kaip peiliu pervėrė: mat, iš jos nelaimės tas nedorėlis mokėjo pasinaudoti... Tėvui nedrįso nieko sakyti, bet motinėls verkdamą prašė:

—Nežadėkit daugiau man dalies, neduokit, tegul eina sau Tautkus, mane pametęs, aš jo nenoriu, neprašau...

—Ar tavo galva apkvaišo?—nustebo motina—viskas vestuvėms sutaisyta, tiek išlaidų padėta, už šliubą užmokėta... dabar mat laikas sutraukti? Tėvas tave pripertų...

Marė po teisybės, kaip apkvaišusi, paliko, niekuomi nesirupino. Motina apsibardama turėjo gimines ir svočią ir pamerges sukviesti, viską sutvarkyti.

Suvažiavo giminės, Pikeliai ir Mortė su vyru ir daug kitų svečių.

Prasidėjus veseliai, užrėžė muzikantai... Marei širdis kraujuose pasriuvo, ašarų nebegali suturėti. Visi įspūdziai Mortės vestuvėse gyvai akyse stojosi... Rodos, vakar, rodos, šiandien mato Kostutį, girdžia jo žodžius... Kame jis dabar?! Anos vestuvės ir šios—koks tai skirtumas?!

Visą laiką Marė, kaip nutirpusi, vaikščioja, kur stumia, ten eina, ką liepia, tą daro.

Visi giminės, labiau bobos, Marės laime džiaugiasi, visi Tautkų giria, jo turtus rokuoja. Tokių pagirimų Marė mažai tepaiso. Bet Mortė, kaip tik su Mare sušneko, tuoj Kostutis dantys, tai šiokią, tai tokią šunybę padaręs, tas ištvirkėlis, latras, apgavikas... Taip ir tam lygiai vis Marei, kaip ant delno, dėsto.

Marė nuo tokios kalbos įmanytų į žemę įlįstų. Pirma Mortę taip mylėjo, dabar nebeapkenčia jos, lenkiasi, šalinasi, bijosi susitikti... Skaudu Marei girdėti vien tik Kostučio nuodėmes. Jai rodosi, jog Mortė susimokiusi su tėvais, tyčia tokias kalbas sukėlė, kad tik ją už Tautkaus iškišus. O Kostutis anaip tol nėra toks latras, ir gana.

Kad tik dabar pasirodytų: visus Tautkus ir vestuves pametusi pultų jam ant kaklo... Bet jo kaip nėra taip nėra!... dargi nė laiškeliu, nė žinios neikokios nė per paukštelį nedavė... Kad Marė žinotų kame Kostutis, tuoj jam praneštų, kaip jį nekaltai apkalbinėja... tegul pasirodytų visiems, labiau Mortei, dantis užčiauptų.

* * * *

Jau Marė po šliubo, jau poni Tautkienė, jau ir kraitį išvežė... Antgalo atsisveikino Marelė verkdamą su tėtušiais išvažiavo pas vyrą. Nuldydėjo broliai, svotai, pamergės ir Mortė su vyru.

Tautkaus gyvenimas, triobėsiai, kaip stikliniai, kutės gyvulių, klėtis grūdų kupinos. Vese liai taipgi pasitaisęs, ko tik širdis valioja ir gerti, ir valgyti, ir muzikantai... Visi džiaugiasi, giria Tautkų, garbina. Mortė, apsikabinusi Marelę, vedžiojasi, džiaugiasi, ramina.

—Bepigu tau, Mare! Kaip inkstas į taukus įkritai... Pamatysi, kaip tau bus gerai... Prie turtų ir vyras nebus tau toks baisus, kaip tu baidais...

(Galas kitam num.) Žemaitė.

NUEIKIE, MATUŠE!..

Nueikie, matušė, kur priekalai žvanga,
Kur kaukia mašinos, tirpsta geležis,
Kur godus turtuolis darbininką engia
Antgalo praryja, kaip žuvį žuvis;

Atrasi, matušė, ten savo sunelį
Prakaituotų veidu prie kujo sunkaus:
Jis geležį kala, tyšk' dzindros į šalį,
Krutinė alsuoja nuo oro troškaus.

Nueikie, matušė, kanuolės kur baubia,
Ant durklo kur miršta jaunutė širdis,
Kur kulkos po orą tik švilpia, tik kaukia
Ir mirštantį lanko laukinė žvėris;

Atrasi, matušė, ten savo sunelį,
Perverta krutine nuo plieno aštraus.
Vaitoja jis, blaškos ir taria žodelį:
"Sudievu, matušė, nebėr jau sunaus!.."

Nueikie, matušė, medeliai kur šlama,
Kur kryžių-kryželiais papuošti kapai;
Kur vien tik liudnumą žmonijai lemia,
Ašaroms nuplauti, vingiuoti takai.

Atrasi, matušė, ten savo sunelį,
Paslėptą nuo šito pasaulio žiauraus,

Jis ilsis palikęs atminčiai kapelį,
Kurį vien matušės ašaros nuplaus...
Senas Vincas.

Socialistų revoliucionierių grupė, siunčiama į Sibiro kalėjimus po 1905 metų revoliucijos.

Šešeriems metams sukakus

Pauline M. Newman.

Atminimui žuvusių 146 merginų-siu-
vėjų Triangle dirbtuvėje 1911 m.
kovo 25 dieną.

Dvidešimts penktoji diena! Ši diena primena man dieną baisios išgąsties ir kančių šešeri metai atgal. Šešeri ilgi metai jau praėjo, bet tragedija Triangle gaisro dar gyva mano vaidentuvėje. Visi kiti tos dienos nuotikiai senai nugrimzdo užmirštyj; gyvenimas pridengė juos storu sluogsniu paskesnių atsitikimų. Bet vaizdas apsvilusių veidų, sudegusių kunų ir išmėtytų kaulų jaunų, žydinčių mergaičių man dar neišdilo. Aš dar jį matau. Aš dar girdžiu širdį veriantį šauksmą nelaimingųjų, kurios, nenorėdamos žuti liepsnose, šoko gatvėn nuo dvylikto augšto. Aš gerai atmenu tą kampą Green ir Ketvirtos gatvių užverstą lavonais 146 žuvusiųjų! Aš atmenu šimtus pašalinių žiūrėtojų, kurie kankinosi nuo širdperšos, matant mirties glėbyj savo drauges ir pažįstamas, bet negalint joms pagelbėt. Tai buvo darbininkai ir darbininkės iš kaimynų dirbtuvių.

Atmenu taip-pat sceną lavonbutyj. Aš neužmiršau vieno seno tėvo, stovinčio ties kruva sugrudusios mėsos, besistengiančio ten surasti kadaise jam malonią ir jį mylinčią dukterį. Neužmiršau vienos motinos, iš skausmo širdies jaut nebegalinčios verkti nei šaukti, tik laiknocios šmōtą sudegusios rankos ir spaudžiančios jį prie savo sudžiuvusių lupų; tai buvo liekana jos dukters. Neužmiršau taip-pat jauno vyro, klupojančio ties kruvele kaulų, ties liekanom jo mylimosios, su kuria jis buvo sutaręs apsivesti po dviejų savaičių, bet katastrofa nedavė sulaukti jiems tos taip laukiamos, taip laimingos dienos—dienos, kuri buvo prielauka visų jų svajonių. Ne, aš neužmiršau Jusų, nelaimingosios aukos godaus ir žiauraus surėdymo!

Truputį vėliaus, scena teismo bute. Neteisingi liudininkai, nupirkti už šaltą mamoną; visur neteisybė. Vienintėlis teisingas liudininkas tai pusiau sudegusios durys su stūma. Nors tai teisingas, bet nebylys liudininkas; jeigu jis galėtų prakalbėti, jis daug, daug ką galėtų pasakyti. Toliau matyt samdytojų "nekaltumas"; jų "nubaudimas" dvidešimčia dolerių už užrakintų durų laikymą laike darbo. Visi šie vaizdai taip giliai įstrigo į mano smegenis, kad aš ir šiandien juos prisiminus negaliu kita mintimi jų pakeisti. Tie-

sa, mintis sloginanti, bet tai atmintis Triangle aukų, kuri skatina mane pirmyn, visada pirmyn. Ji artina gadynę, kur tokios tragedijos bus dalyku praecities.

* * * *

Šešeri ilgi metai praėjo. Ar milijonai darbininkų ir darbininkių dabar yra geriau apsaugoti nuo tokių nelaimių, negu kad tada buvo? Vargiai. Tiesa, buvo stengiamasi padaryti dirbtuves saugesnes nuo ugnies. Buvo reikalaujama, kad dirbtuvės turėtų daugiau, negu vieną, išėjimą. Kopiečios turėjo būti išvedama tiesiai gatvėn. Trepai turėjo būti apmuryti iš vidurio dirbtuvės, kad gaisrui kilus liepsna ten neprieitų, kaip kad dabar. Daug, daug dalykų turėjo būti padaryta, kad apsaugojus darbininkų gyvastį. Buvo daugelis žmonių, kurie rodė pasiryžimą padaryti daug ką, kad nebeatsikartotų pamašiai į Triangle nelaimės. Net vadinamieji "žmonių atstovai" Albany tuoj po gaisro, rodosi, buvo linkę išleisti įstatymą, verčiantį samdytojus pagalvoti ir apie darbininkų gyvastį.

Bet tie neva įstatymai dabar jau virto bereikšmiai, puvančiais lavonais. Įstatymai, kurie ligišiol dar šiek-tiek rupinosi darbininkų gyvasties apsauga, dabar jau metami laukan iš įstatymų statuto. Apie savaitę atgal mūsų valstijos parlamentas sutiko sumazinti valstijos reikalavimą tam tikro skaičiaus išėjimų iš dirbtuvės. Aišku, kad čia buvo pasidarbuota dirbtuvių savininkų. Svarstant ir balsuojant pasirodė, kad tik du balsu buvo prieš minimą bilių,—tai buvo balsai dviejų socialistų atstovų, draugų Šiplakovo ir Whitehorno; visi kiti balsavo, kaip vienas, kad kapitalistų "varžymas" nereikalingas.

Deja, didelė dauguma netik New Yorko miesto, bet ir visos valstijos darbininkų nėra apsaugoti ir nieks nesirupina jų apsaugoti nuo pavojaus. Jie nežino, kada Triangle ar Diamond tragedija atsikartos jų darbavietėje; o ji gali įvykti bile dieną ar valandą.

Šešeri metai praėjo. Moterų Jakučių ir Šlebių Siuvėjų Unija šiandien yra didžiausia moterų darbininkių organizacija Amerikoje. Ji didelė nevien narių skaičium, bet ir dvasia. Ji plati nevien tikslumu, bet ir permatymu. Ji tvirta ne delto, kad turi spėkos, bet tvirta pasiryžimu iš-

liuosuoti savo nares iš vergijos jungo. Jos narės nekencia vergijos delto, kad jos myli laisvę. Jos biau risi tironų priespauda delto, kad jos tiki į žmonių valią. Jos kovoja ne del savimeilės tikslų, bet del linksmesnės ir laimingesnės ateities darbininkų klesai. Delto tai minėtai Unijai reikėjo pergyventi daug karčių valandų, daug krizių ir pasikėsimų ant jos gyvavimo. Bet ačiu narių vienybei ir solidarumui ji pergalejo tas kliutis, ir po kiekvienos kovos išėjo vis stipresnė ir stipresnė. Ir jau šiandien ji skaito virš trisdešimties tukstančių savo narių.

Unija per savo atstovus rupinasi sanitarėmis darbininkų sąlygomis dirbtuvėse. Rupinasi taip pat, kad laike darbo duris nebutų užrakinamos; kad lipnės ir išėjimai nebutų užmiršti, kad būtų užtekinai oro ir kad dirbtuvės būtų šluojamos, kada darbininkų ten nėra. Bet svarbiausia, rodosi, bus tas, kad unija stropiai rupinasi palaikymu tukstančiuose savo dirbtuvių vadinamos "Fire

drill" systemos. Kitose dirbimo šakose toji sistema visai apleista, tuo tarpu unijos dirbtuvėse tai yra paprastas dienos apsireiškimas: bile valandą suskambėjus tam tikram varpeliui visos darbininkės išbėga iš dirbtuvės ir tuo pratinasi gelbėtis nelaimei ištikus.

Ši unija man išrodo—tai paminklas krituosioms Triangle aukoms. Šis jų paminklas pilnai jų vertas. Ir aš neabejoju, jeigu jos pačios galėtų pasirinkti, jos tikrai pasiskirtų šią gyvą veikiančią uniją, vieton šalto, nors ir puikiausio, marmuro paminklo.

Ir delto ši didi, tvirta organizacija gyvuoja ir veikia, kad tarnavus, kaip balzamas, ant žaizdos gyvam atminimui tos baisios dienos, šešeri metai atgal.

Vertė iš "New York Call"

A. Petrika.

MUSŲ VARGAI

Paimk laikraštį į rankas ir žiurėk iš moterų veikimo,—visai maža dalis moterų ką-nors veikia; o apie neveikimą, tai tankiai ilgos špaltos prirašyta: moteris paskendusios prietaruose, moteris girtuokliauja, neskaito laikraščių, nesirupina savo reikalais ir tt. Na, moteris ir tyli, nes teisybę rašo.

Taigi aš noriu pabriežti, kaip lengva yra moterims veikti,—ar taip, kaip ir vyrams. Aš nekalbėsiu apie moteris, paskendusias prietaruose, ir neįtarsiu merginų, nes jaunos, mažai uždirba (nors jos gali daugiau pinigų turėti už ištekėjusią moterį). Aš kalbu tiktai apie pažangiąsias moteris.

Kada vaikas iėško sau draugės, tai iėško, kad būtų veikėja, kad būtų pasižymėjus vaidiniuose, deklamacijose ir tt. ir tt. Kada apsiveda, jei da abu dirba, tai abu ir dalyvauja visuomenės veikime, bet kuomet jau pastojai motina, tai viską turi ir apleisti. Ne delto, kad reikia auklėt kūdikiai, nes paaugus kūdikiams galima juos palikt kur arba vestis su savim, bet gyvenimo aplinkybės pasidaro tokios sunkios, kad iš vieno uždarbio reikia gyvenimą padaryti. Vyras tai vis jis dirba, tai ir turi, o tau, moterie, 10 ar 15 centų užsimokėt į mėnesį baisu kito uždirbti pinigai

mėtyti. Kad geram upe, tai da nieko, o jei ant pikčio, tai nė tų negausi. Pasakyk, kad ženyba, tai vargas, reikia žiurėt kito malonės, tai dangus su žeme susimaišo. "Ko ženijaisi, ko neapsirokavai? Žinojai, kad reikės but motina, ir gyvenimo aplinkybės bus sunkesnės!"—prikiša.

Tik pažvelgkit, kiek yra L. S. Sąjungoj vyrų. Aš manau, kad jų didelė dalis vedusių. O kur jų moteris? Ar jos visos yra tamsios? Niekašos tai negali but. Socialistų moteris tankiausia nėra atsilikę. Jei moteris ir dirbtų kartais ką-nors priešingo, vyras ją gali perkalbėt ir pastatyt ant savo. Bet vyras visur eina, priklauso draugijoms, LSS.; bet paklausk jo moteries, kodėl niekur neina, niekur nepriklauso, tai atsakys: "Kaip nedirbu, tai reikia ir nuo visko atsisakyt"; arba kurios dalyvauja vaidiniuose, atsakys: "nekalbėk man apie tai, nes tai man ir sapnuojasi; bet kad negalima, tai ką bedarysi..." Arba į prakalbas ateina vos kelios moteris, o kiek ten yra vedusių vyrų? Jei jie stengtųsi įkalbėti savo moterims ir jas leistų eiti, tai visai kitaip būtų. Žodžiu sakant, kaip jie moka nusiskūsti per laikraščius, kad taip mokėtų įkalbėti savo moterims, tai pamatykite, kad lygiai visur būtų vyrų ir moterų.

Vedusi Moteris.

Mūsų teisių ir švietimos klausimu

„ Kam tos teisės, kam to švietimosi moterims? Bene iš jų bus kunigas, ar koks načelniukas? Dukrele, buk paklusni, nuolaidi, tad busi dievui gadna ir svietui sđabna”.

Taip sakydavo mūsų tėvukai, o juos mokindavo dvasiški tėvai. Vienok laikas bėga, gyvenimas mainosi ir šiandien ne vienas pamatė reikalingumą mokslo, taip-pat teisių lygumo. Bet toli ne visi. Dauguma dar ir dabar mano, kad kasgi iš to mokslo, jei negali but ponu kunigu, daktaru ar valdininku! O dirbtuvėj ir stuboj mokslo nereikia. O kita, jis nelengva ir įgyt. Apie moterų teises nėsą ką ir manyt.

Tuli sako, jog moterų netik sveikata, bet ir protas daug silpnėsi, ir kad dar jos gautų teisės paimt valdžią, kažin ko beužsimanytų: gal visus bravorus paverstų į kvėpalų ir pauderio dirbtuves?

Apgaištinamas manymas ir aiškinimas. Argi tik tam mokslas reikalingas, kad but išnaudotoju bemokslų? Argi tam reikalingos teisės, kad įgijus valdžią beteisius valdyti? Klaidingiausias įsitikinimas nuo senų senovės, kuris sulaiko visą žmonių nuo žengimo progreso keliu prie liuosybės, o laiko prietaringam pavergime, įsitikinime pačiam neužsiimt valstybės tvarkymu, o atsiduotų ponų “mokslinčių, išmisluočių” valiai, but nuolaidžiam, paklusniam,—jie išmaną, tai tegul ir valdą!... Klaidingas įsitikinimas ir nuolaidumas ir davė progos tiems pasaulio didžiunams įsigalėt ir skriaust paklusnius ir priešingus savo valdinius.

Per ilgus šimtmečius kentėjo ir kenčia baisiausius sunkumus, paeinančius nuo tų “išmintingų” valdonų. Pasaulij išaugo dvi didelės priešingos viena kitai klesos: turčių, turinčių savo rankose valdžią, ir beturčių, beteisių darbininkų, pastarųjų tarpe ir moterįs. Vyrai darbininkai vis priekyn statomi gal kaip tinkamesni karui, o moteris skaitoma kaip mažos vertės produktyvė dalelė. Netik valstybės tvarkoj, bet ir šeimynoj po didelę vyro globa, ir mažiausius nukrypimas nuo ištikimybės bei nuolaidumo yra priskaitomas prie silpnumo ir kitų moterų blogybų.

Tas moterų niekinimas, tas laikymas žemiau vyrų vergų moteris padarė dar žemesnėmis vergėmis. Tai yra labai tikslingai įgyventas valdančios klesos dalykas. Mat, tie “galvočiai” labai gerai supranta, kad darbininkų klesai pati pra-

dzia, pamatas naujai kartai vergų auklėjime priklauso moteriai ir josios beteisės silpnumas turi pereit į tą kartą; o tuomet, žinoma, bus nuolaidesni ir vyrai vergai.

Vyro gi pirmenybė ir ponavimas ant moterų, tai galima vadint savitarpiniais nuodais, kurie nuodina pradėdant kudikiais, baigiant senukais, ir tai skriaudžia, puldo abelnai visą darbininkų klesą. Mat, tarp turčių jų moteris užima lėlės vietą ir ji neturi bendra su naujos kartos auginimu. Tą darbą atlieka tarnautojos su geriausiaisiais parankumais. Visai kas kita tarp darbininkų minjų: čia moteris augintoja, mokintoja ir maisto rupintoja kudikiams, kuriuos galima vadint naująja karta. O čia jau žinomas josios tamsumas su visomis blogybėmis, kurios nuolažos perduodamos kudikiams.

Vienok, nežiurint tokio moterų iėgų nualinimo, nupuldymo, betgi pas jas yra daug didesnių norų šeimynos labui, kaip kad pas vyrus. Vyrai mažne daugiausia rupinasi tai diktuo: “aš—vyras, namų galva, nuo manęs viskas priklauso!” Ir, žinoma, didelė moterų panieka, ir tą visa skubinasi perduot sunams. Ir štai mes matom: vyras labai noriai perleidžia sunams savo kenksmingus įpročius, kaip antai, rukymą, kortomis lošimą, girtuokliavimą bei laiko gaišinimą be vertės. Moteris gi daugiausia rupinasi išnaudot visus galimus ir jai žinomus budus šeimynos gerui.

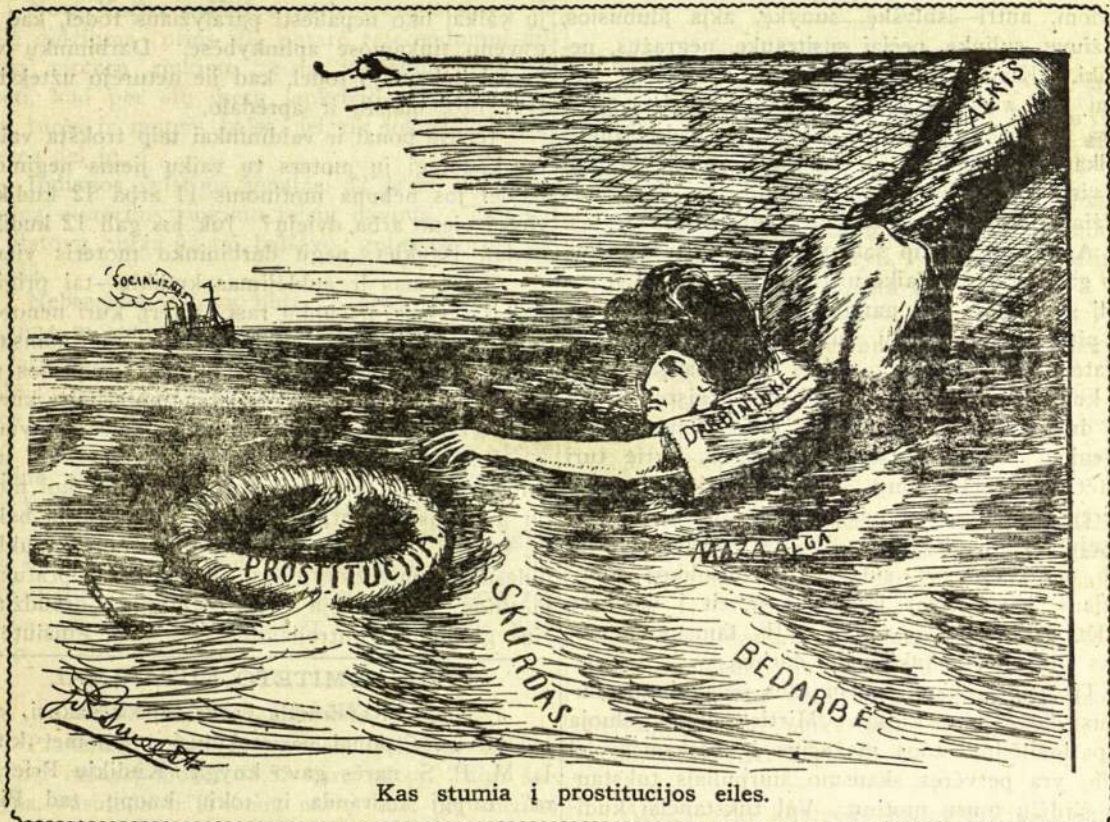
Labai daug rastum vyrų, kurie bilė dalyke neatstotų moteries; vienok jie, kaipo daugiau teisių turintįs, tankiausia buna didžiausiu trukdytojui netik šeimynos gero, bet ir abelnai darbininkų pasiliuosavimo.

Nestebėtina butų, jei tik tamsųs, neapšvieti vyrai butų priešai moterų prasilavinimo ir teisių; bet tankiai ir labai tankiai dar ir šiandien yra tokių vyrų, kurie jau stovi kovotojų eilėse, o sako: “Kas iš jų prasilavinimo ir apšvietos? Kam jom teisės? Ką jos nuveiks? Bobos bobom ir paliks!”

Na ir imant į atydžią tuos ir panašius dalykus, mes negalim niekaip kitaip pavadinti tų vyrų, kurie priešinasi moterų prasilavinimui ir teisių sulyginimui, kaip tik didžiausiaisiais **neišmanėliais, pačių savės priešininkais**. Juk tai turėtų buti visiems aišku, kad moteris tai yra dalis tos žmonijos, kurioje darbininkai yra nesvietiškai išnaudojami. Todėl, kad vyrai galėtų pasiliuosuot nuo

to išnaudojimo, turi but ir moteris paliuosuota, kad sykiu su vyru galėtų į kovą stot. Vyru labo delei, visų darbo žmonių labui, reikalinga pagelbēt įgyt ir moterims daugiau prasilavinimo ir teisių

sulyginimo. Tik tada bus lengvesnė ir pasekmingesnė darbininkų kova, kuomet vyrai ir moters lygiom teisēm ir išsilavinimu kovos už savo reikalus,—už darbo žmonių reikalus. Alytė.

Kas stumia į prostitucijos eiles.

MUSŲ VAIKAI

Gamta pradžia gyvybės suteikė visiems kudiakams vienodą. Ji nedaro skirtumo tarpe biednų ir turtingųjų, jai visi lygūs. Jeigu didesnis skaičius drutų ir sveikų kudikių užgimsta tarp turtingesnių, negu kad biednų, arba jei kas tokio atsitinka su kudikiu biednųjų po užgimimui, tai yra jei iš sveiko užgimusio kudikio užauga nesveikas vyras ar moteris, tai gamta už tai neatsako. Ji savo uždavinius atliko. Jei šaltis, alkis, tamsumas sugadino jos tvarinį, tai jos pasmerkt negalima.

Bet gamta visvien nesutinka užimt tokią poziciją, kurioj ji galėtų but paliuosuota nuo žmogaus gyvenimo. Už kiekvieną peržengimą jos tiesų ji žmogų baudžia. Ji nedaro klesų skirtu-

mo. Ji visus baudžia lygiai. Jei nedavalgysi, kentėsi alkį; jei persivalgysi, kentėsi sunkumą ir skilvio nemalimą; neapsirengsi pakankamai,—kentėsi šaltį, jei apsirengsi perdaug, kentėsi įkaitimą. Lygiai kaip vienas, taip ir antras yra bloga, ir kaip nuo vieno, taip ir nuo antro žmogus kenčia nesmagumus. Reiškia, jis gamtos įstatymus peržengia ir ot ji neatlaidžiai baudžia. Bet tas, kuris turi iš ko persivalgyt arba perdaug apsirengt, tam nėra reikalo persivalgyt arba įkaist nuo sunkumo apsirengimo. Jis gali tiek daug nevalgyt arba tiek daug drapanų ant savęs nesidėt ir jam nėra reikalo gamtos įstatymai peržengt. Bet tas, kuris nedavalgo ir nedasirengia, negali daugiau pavalyt arba apsirengt, nes jis neturi kuo,

ir jam prisieina ir gamtos baismės kantėt—alkį ir šaltį.

Gamta laike gimimo visiems lygiai patarnauja, bet tas patarnavimas neatneša vienodų vaisių. Vieni sveiki, druti, gražūs, akis šviesios, veidai raudoni, antri—išblyškę, sunykę, akis įdubusios, sudžiuvę, sulinkę, pečiai susitraukę, negražūs, nesveiki. Klausiat, kodėl taip yra? Todėl, kad vieni turi viską—tyrą orą, tinkamą maistą priežiūrą ir viską, kas tik reikalinga, kad išaugtų sveikas, drutas. Jie mokinti, išmintingi, naudingi visuomenės nariai. Jie valdo, jie įstatymus leidžia, jie užima gyvenime svarbiausias vietas.

Antri, nors, kaip sakiau, tą patį patarnavimą nuo gamtos gauna laike užgimimo, pareina į šį pasaulį su tokiom pat gamtos ceremonijom, bet jie su pirmutiniais negali susilyginti. Jų namuose nedateklius. Nedateklio dalgis skaudžiausiai piauna kūdikius. Trukumas tinkamo maisto, tinkamų drapanų, sveikų sanitarių aplinkybių, padaro gyvenimą abejotinu tiems kūdikiams, kurie turi kentėti delei tų trukumų. Jis buna nedavalgęs, nedasirengęs, taip-pat ir nedamokytas. Kuomet turtingųjų vaikai mokinasi, jis yra priverstas apleist mokyklą, vos sulaukęs keturiolikos metų amžiaus, kartais dar jaunesnis ir eit į dirbtuvę pradėt daryt sau gyvenimą. Jis tamsus, nemoxytas turi dirbt sunkiausias darbus.

Tik pažvelgkim į mūsų tuos nelaimingus kūdikius darbininkų klesos. Mirties dalgis šluoja be pasigailėjimo tuos mažučius ir verksmas dėl valgio yra pervėręs skausmo šiurpuliais tukstančius širdžių mūsų motinų. Vėl tukstančiai kūdikių balselių yra nutilę ant visados, kurie ilgai kentėjo skausmus, todėl, kad nebuvo išlavintos rankos, kurios mokėtų juos auklėt.

Nėra pasaulyj jokios kovos, kuri būtų prakilnesnė už kovą kūdikių gelbėjimui. Priduoti raudonumo išblyškusiems veideliams, priduoti šviesos įdubusioms, liudnoms akutėms, atnešt šypsos ir tas lupeles, kurios ir kelias savaites po užgimimo parodo kentėjimo skausmus,—tai yra prakilniausias darbas pasaulyj.

Šiomis dienomis vienas iš opių klausimų, tai yra skelbimas gimdymo kontroliavimo. Valdžia jau savo ranką irgi pridėjo. Pora moterų jau buvo nuteista ir į kalėjimą užtai įmesta. Mūsų politikieriams ir piniguočiams, mat, baisu, kad mūsų darbininkės moters nepagimdytų permažai kanuolėms mėsos ir piniguočiams vergų! Bet jei jiems taip baugu, kad Amerikoje neįvyktų žmonių išsigimimas, tai kodėl jie nesistengia laikyti gy-

vybės tų kūdikių, kurie jau yra užgimę?! Štai keli mėnesiai atgal tukstančiai mažiukų vienoj New Yorko valstijoje išmirė nuo siausiančios epidemijos-paralyžiaus. Toji epidemija buvo išsiplatinus vien tik darbininkų distrikte. Turtingųjų vaikai liko nepaliesti paralyžiaus todėl, kad jie gyveno tinkamose aplinkybėse. Darbininkų vaikai nukentėjo todėl, kad jie neturėjo užtektinai tyro oro, maisto ir aprėdalo.

Jei tie ponai ir valdininkai taip trokšta vaikų, tat kodėl gi jų moters tų vaikų jiems negimdo? Kodėl jos nebuna motinoms 11 arba 12 kūdikių, vietoj vieno arba dviejų? Juk jos gali 12 kūdikių geriau išauklėt, negu darbininko moteris vieną!

Gimdymas ir auklėjimas kūdikių—tai prigimties įstatymas, ir sunku rast moterį, kuri nenorėtų turėt kūdikių. Lai bus užtikrintos motinoms tinkamos ekonominės sąlygos, tuomet jos pačios noriai gimdys ir nereiks kovot su moterimis, kurios skelbia budus apsisaugojimui nuo didelės šeimos.

Bet kol šiandieninė sistema gyvuos, kol motinų sunų bus kėmšami karui į nasrus, kol motinų dukteris bus atiduodamos į alginę arba baltąją vergiją, tol moters darbininkės negali auklėti didesnės šeimos. Užtai ir dabar susipratusios motinos taip kovoja prieš įstatymus draudžiančius gimdymo kontroliavimą. **Z. Puišiuotė.**

PILD. KOMITETO NUTARIMAI.

1. Kadangi atsiranda narių, kurios sakosi, kad jos buvusios pilnai užsimokėjusios, kuomet kitos L. M. P. S. narės gavo knygą "Kūdikių Priežiūra", taipgi atsiranda ir tokių kuopų, tad Pild. Kom. nutarė pasirupinti ištirt tą dalyką ir ištyrus, duot minimoms draugėms ir kuopoms knygą.

2. Nutarta duot L. M. P. S. pilnai užsimokėjusioms narėms patariamą balsą Pild. Kom. posėdžiuose.

3. Nutarta išspaudint 10,000 lapelių agitacijai prieš karą. Tuos lapelius silpnai stovinčioms kuopoms išsiuntinėti dykai, kad platintų, o gerai finansiniai stovinčios kuopos turi paskirt iš savo izdo kiek-nors lėšų padengimui.

4. Nutarta rupintis išleisti kokią-nors knygą, gvildenančią moterų reikalus.

5. Pild. Komiteto posėdžiai nutarta garsinti "Laisvėje".

Už šiuos tarimus balsavo O. Budveičiuotė, M. Baltuškienė, E. Bekampienė ir A. Yurevičienė. M. Jukelienė balsavo prieš ketvirtąjį tarimą todėl, kad jai nėra žinoma, apie kokią knygą eina kalba **Pild. K-to sekr. A. Jurevičienė.**

APŽVALGA

MOTERŲ TEISĖS.

New Yorko valstijos parlamente atstovų didelė didžiama (prieš 10) nutarė referendumui atiduot moterų rinkimo teisių klausimą. Galima spėti, kad per šių metų lapkričio mėn rinkimus jau turės ir moters balsą, jei tik jos atsidėjusios kovos dėl jo.

Indianos valstijos senatas, 32 prieš 16, balsavo už moterims rinkimo teisių davimą. Taip pat ir atstovų butas už tai balsavo; gubernatorius pasirašė.

Nebraskos atstovų bute 73 prieš 24 buvo už davimą moterims balsavimo teisių per rinkimus į miestų valdybas ir per prezidento rinkimus. Tas pats pripažinta Ohio valstijos abiejų butų didžiūmos balsų. Paskui Ohio nuėjo W. Virginia, bet ten davė moterims apribotą balsavimo teisę. Maine valstijoje bus nubalsuota pataisa konstitucijai, kuri suteiktų moterims rinkimo teises.

Aiškus daiktas, kad Amerikos moters įgyja vis daugiau teisių, delto darbininkės moters juo labiau turi rupintis kuogreičiausia pažint savo reikalus, mokintis juos ginti ir savo teisėmis naudotis.

KARO NAŠTA PRANCUZIJOJ.

Prancuzijoje jau kiekvienam piliečiui prisieina per mėnesį mokėti \$5.55 karo taksų. Taigi šeimyna, susidedanti iš šešių narių, turi per mėnesį išmokėti \$33.30. Rokuojant tik tas išlaidas, kurios jau yra padarytos, tai Prancuzijos gyventojai turės mokėti po tokią sumą pinigų per keturiasdešimt metų. Bet da karas nepasibaigė—bus da ir daugiau išlaidų, kurias darbininkai turės mokėti per desėtkus metų. Tai prie ko veda ginklavimasis "apsigynimui"!

BRANGUMO NAŠTA.

Pradėjus moterims kelti riaušes prieš produktų brangumą, buvo pradėję po biskį atpigti, ir valdžia buvo pradėjus kalbėti apie įkurimą miestų sankrovų ir marketų. Bet kaip tik gspadinės aprimo, tuoj vėl kainos ėmė kilti ir valdžios pažadėjimų nesimato.

Nors mes jau buvome rašę, kad reikalinga yra tvirti gspadinė draugijos arba klybai, kurie visuomet vestų kovą prieš brangumą, bet to veikimo nesigirdi. Karas jau mums beldžiasi į

duris,—tuomet maisto kainos da daugiau pakils, ir prisieis darbininkams mirt tranšejose, o likuosioms jų moterims ir vaikams badu mirti namieje.

Neliaukime protestavusios, nes už mus niekas kitas nesirupins, kaip tik pačios.

PIPIRAI

Vyrai sako: "jei nori bent kada savo moterį pamatyti, tai turi krutamų paveikslų teatrą (moving picture theatre) įsitaisyti, nes moteris mažne visą laiką ten prasėdi".

Gana, jau gana, vyručiai, su tokiomis pasakomis! O kaž kaip išrodytų, jeigu moteris, norėdamos savo vyrus pamatyti, įsisteigtų saliuoną? Juk vyrai dažniausia rugsta saliuone!

Moteriške, jei nori buti "paklusni" bažnyčiai ir tėvynei, tai:

1. Guldama kalbėk maldele;
2. Keldama kalbėk maldele;
3. Puodą su pusryčiais ant pečiaus kaisdama, kalbėk maldele;
4. Burdingierių bučiuodama, kalbėk maldele;
5. Eidama alaus parsinešti, kalbėk maldele;
6. Alų iš "pėlės" traukdama, kalbėk maldele,

ir

7. Su dievobaimingu burdingierium į platųjį svieta dumdama, kalbėk maldele.

Juo daugiau maldelių sukalbėsi, tuo mažiau mislysi, žinosi ir mokysiesi,—tuo geresnė ir bažnyčiai, ir tėvynei busi.

Atėjęs sykj kunigėlis mano grįcion, klausia: —Ar tamsta neskaitai bedieviško "Moterų Balso"? Ar myli dievą?

—Kokį dievą?—klausiu.

—Dievą, kuris išvedė žydus iš Egipto, iš žemės nevalios,—atsako jis man.

—Tamsta, kunige, sakai—Maižį? Juk Maižis išvedė žydus iš Egipto—taip?! Aš tik savo vyrą myliu...—atsakiau.

Oi tie vyrai, vyrai! Per tiek metų didžiavosi, putėsi su savo galva, smegenimis, išminčia. Moteris niekino: "ilgo plauko, trumpo proto" tvariniais vadino.

Tačiaus neturi supratimo, kad ir apie paprasčiausius, sakysime, astronomijos dalykus. Net ir ant žemės jie žvaigždes suranda! Ir plačiai rašo apie jas. Gi moteris vistiek tiek supratimo turi, kad ant žemės žvaigždžių nėra.

Biržietė.

KORESPONDENCIJOS

ROSELAND, ILL.

L. M. P. S. 25 kuopos veikimas.

L. M. P. S. 25 kuopa kovo 18 d. turėjo mėnesinį susirinkimą. Iš komiteto raportų paaiškėjo kas nuveikta ir veikiama: surengė protesto mitingą bendrai su L.S.S. 137 kuopa. Kalbėjo M. Jurgelionienė ir J. Gubavičia. Priimtos trys rezoliucijos prieš maisto brangumą, prieš karą ir prieš mokyklų kazarminį muštą. Rezoliucijas susirinkusieji vienbalsiai priėmė.

Antrą protesto mitingą surengė savistoviai Burnside, Ill. Kalbėjo M. Dundulienė ir J. Gubavičia; taipgi priimtos trys minimos rezoliucijos.

Toliau sekė balius apyskaita. Pasirodė, jog gryo pelno liko šimtas aštuoni doleriai ir 80c. Narės didei džiaugsmingai nustebė; organizatorė pasakė: "dabar, sesutės, galėsime drąsiai varyti agitaciją tarpe tų sesučių, kurios da gludi po juoda tamsybės skraiste". Mat., rengėjos, rengdamos tą balių, buvo didei susirupinusios, nes vietinis dušių ganytojas du nedėdieniu per pamokslą bauriojo kuopą ir prisakė parapijonams, kad neitų, o plakatų nė į rankas neimtų. Ant plakatų buvo išspausdintos eilutės iš "Moterų Balso": "Pabuskim vargdienės", kurios kunigėliui braukė per nosį. Vyčiai surengė tame distrikte du balių ir į savo organą "Draugą" parašė ilgiausią straipsnį, prašydami neiti į tų bedievių, socialistų vakarą; bet, nabagams, visa agitacija nuėjo ant vėjo, o mums ant gero: praėjo tie laikai, kada žmonės tikėjo kunigų pasakoms.

Nežiurint to, kad tą dieną "Naujienos" apvaikščiojo trijų metų sukaktuves, kas pirmeivių publiką patraukė, bet nežinia iškur ir pas mus prisirinko pilnutėlė svetainė; o tai užtai, kad vietinis klebonėlis ir jo organas "Draugas" taip puikiai uždyką išgarsino.

Nepabaigti darbai. Komitetas praneša apie teatrą ir balių, kurio pusė pelno skiriama L.S.S. namo fondu; prelekcijos — moterų lyties klausimas, įvyks balandžio mėnesyje; atsišaukimai į pa žangiųjų draugijų susirinkimus, kurie taip skamba:

"Gerbiamieji!

"Pastaruoju laiku susiorganizavo Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Amerikoje 25 kuopa, Roseland, Ill. Šita kuopa yra dalis

viso Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Amerikoje, kurio uždavinys prisidėti prie paliuosavimo moterų iš keblaus padėjimo, kuriame jos dar ir dabartiniu civilizacijos metu tebevergauja. Kaip ekonominiai, taip ir visuomeniai josios teisės žiauriai suvaržytos. Šiandieną moteris dirba dirbtuvė vyro darbą už pusę tiek, kiek reikėtų mokėti vyrui. Politikoj jina nepripazinta, kaip pilna visuomenės narė; jai neduodama teisių šalies rėdyme; net šeimyniškas jos gyvenimas ir tas suvaržytas: jina ir čia negali pilnai spręsti apie naminius reikalus ir vaikus, kuriuos jina augina. Vienu žodžiu, moteris laikoma atstumta nuo visos visuomenės gyvenimo. Toks moterų išnaudojimas rado užuojautos pažangesnė visuomenė, ir ta progresyvė visuomenė davė progos moterims susiorganizuoti į tam tikrą Moterų Progresyvi Susivienijimą, kad anos turėtų tam, tikrą draugiją ir kad bendrai galėtų ginti savus reikalus. Mes, kaip dalis L. M. P. S. Roselande, tikim, kad rasim užuojautos netik pas moteris, bet ir pas vyrus. Mes žinom, kad dauguma darbininkų protauja, ir žinom, kad pažangus protavimas yra trukdomas atžagareivių. Mes tikim, kad kiekvienas protaujantis vyras prisidės prie pastumėjimo mūsų organizacijos pirmyn, prikalbindamas savo moterį, seserį arba merginą į L. M. P. S. eiles stoti. Mes, L. M. P. S. 25 kuopa, prašom kiekvieno vyro, kad jis netik namuose suteiktų mums daugiau laisvės, bet ir už namų pavelytų organizuotis ir lavintis. Taipgi prašom visų draugų ir pritārėjų remti mus, atsilankant į mūsų parengtas pramogas.

L. M. P. S. 25 kuopa susirinkimus laiko kas trečią nedėdienį kiekvieno mėn. 2 val. po piet. Lavinimosi susirinkimai laikomi kas paskutinį nedėdienį 2 val., Aušros Mokykloje, 10900 Michigan Ave. Su tikra pagarba **L.M.P.S. 25 kuopa.**

Nauji sumanymai. 1) Nutarė įsteigti skaityklėlę. 2) Parsitraukti kožno numerio "Moterų Balso" po 20 ekz. platinimui. 3) Prisidėti prie palaikymo Aušros mokyklos. 4) Paaukoti 5 dolerius padengimui lėšų prieš karą lapelių, išleistų L. M. P. S. Pildomojo Komiteto. 5) Parsitraukti 10 ekzemplierių apdarytų knygų "Socializmo Minties Blaivumas" platinimui.

Prie to turiu pasakyti, kad kožnam susirinkime sumanoma kas-nors naujo agitacijai. Tuo remdamasi, sakau, kad narės neužsiima bereikalingais plepalais. Taip-pat turiu pridurti, kad kuopa turi kas mėnuo lavinimosi susirinkimus; narės mokinasi parlamentarių teisių ir viešai kal-

bėti, ieško ir tikimės susilauksią gerų prelegentų, nes kuopoj randasi gabių ir veiklių narių, kurios pasišventusios dirba be pailsio visuomenei, aukoja netik darbą, bet ir centus. Kuopa turi "sikstetą", kuris jai da nē cento nekaštavo, nes narės užsimoka už lėkcijas.

Suodė tai vietinio dušių ganytojo bernai, kad moters taip pasekmingai darbuojasi ir lavinasi; iš pavydo pradėjo nagus krimstis, o labiausia užkliuvo už liežuvio "sikstetas", na ir pradėjo visokiais budais narės pešdinti. Bet, nabağėliams, ir tas nepavyko. Antgalo aidietis pradėjo per "Naujienas" "bombarduoti", buk tai kuopos "sikstetas" noris sugriauti "Aidą", ir da nevadina "sikstetu", bet choru, užtai, kad tik trimis balsais dainuoja. Gerbiamas aidietis, kur matei chorą iš šešių asmenų? O dainuoti gali netik trimis balsais, bet ir dviem ir šešiais.

Sesutės, laikykimės vienybėje ir tolyn, nes žinot: vienybė, tai yra galybė! Vengkimė ypatingumų, bereikilingų apsikalbėjimų. Tiktai gražiu, doru, pavyzdingu apsiėjimu patrauksim į savo eiles visas priešininkes ir priešininkus.

Mitingus Lankiusi.

SO. BOSTON, MASS.

Kuopos vakarieniė.

Vasario 22 d. L. M. P. S. 13 kuopa turėjo parengus vakarienię. Kadangi iškalo neturėjo daug išparduotų tiketų, tai ir nesitiekė turėti daug svečių; o svečių atsilankė gana daug. Ypač iš Montellos atsilankė nemažai. Prie vakarieniės buvo ir trukumų, bet tai atleistina. Vakaras buvo linksmas. P. M. Michelsonienė pasakė trumpą prakalbėlę, taipgi ir St. Michelsonas humoristišką "spyčių" iš istorijos, "iš ko prasidėjo moteriškė". Vėliaus žaista, šnekučiuotasi draugiškai. Taip vakaras ir pasibaigė gražiai, besilinksminant. Prie kuopos prisirašė apie 10 naujų narių.

L. M. P. S. narė I. Ž. S.

ANSONIA, CONN.

Prakalbos.

L. M. P. S. 15 kp. kovo 18 d. parengė prakalbas. Kalbėjo draugė K. Petrikenė iš Brooklyn, N. Y. Kalbėtoja tarpe ansoniečių padarė malonių įspudžių, savo graudingoj ir energingoj prakalboj nupiešdama, kaip kapitalas kontroliuoja valdžią, spausdamas savo pragariška letena darbininkų klesą. Nurodė, kaip trustai kontroliuoja visą šalies ukį ir politikos gyvenimą. Kapitalizmas savo nasruose viską apžiojęs laiko, o milijonus

varguolių badu marina. Ypatingai nupiešė 20-jo amžiaus kudikių ir moterų vergiją.

Antru atvėju nupiešė priezastis kurių dėlei kapitalas-dievaitis žudo milijonus darbininkų, lieja kraujo upelius, krauna lavonų kalnus. Sužeistieji lieka amžini elgėtos, kartu palikdami savo žmonas ir kudikius amžinoj vergijoj. Prakalbos tęsėsi iki vėlybam laikui. Visi atydziai klausėsi, ir daugelis balsų girdėjosi: "daugiau, daugiau tokių prakalbų!"

Pertraukose buvo deklamacijų ir kitokių pamarginių. Prisirašė 3 naujos narės ir gauta prenumerata "M. Bal." Taip-pat kalbėtasi su New Havenietėmis moterimis, kad sutvėrus naują kuopą. Kovo 24 d. susivieniję L. M. P. S. 15 kuopa ir LSS. 186 kp. parengė draugišką vakarienię. Buvo 70 žmonių, kurie linksmai vakarą praleido. Programas susidėjo iš įvairių pamarginių—dainų, deklamacijų. Ypatingai pasižymėjo Ona Klimiutė. Skaitė paskaitą tema: "Kokiais keliais einam".

Sesutės, prie darbo! Jau ir mums švinta šviesesnė dienele. Org. Bieliauskienė.

ROCHESTER, N. Y.

Mūsų moteris progresuoja.

Kovo 4 d. L. M. P. S. 26 kp. D. L. K. Gedemino svetainėje statė scenoj vieno akto dramą "Karo Nuotakas". Lošė šie asmens: motina — O Mockienė, Amilė — E. Žilinskiutė, Jonas Hofmanas — J. Druskis, Minė — S. Malinauskiutė, Jadvyga — J. Milerienė, Hertz — J. Mockus, Arnas — M. Dagis.

Motina, kaipo apie penkias dešimtis metų senumo, atrodė perdaug jauna. Amilės rolė nelabai tiko jos lošėjai. Šiaip ji lošė neprasčiausiai. Jadvygai tiko jos lošėja. Abelnai visi atliko pušėtinau gerai.

Toliau buvo visas vežimas pamarginimų. E. Žilinskiutės solo "Kur bazužė samanota", akompanuojant ant piano J. Fidui; duetas A. Vaivadienės ir M. Arlauskienės; "Paskutinė vasaros rožė", feljetonas St. Malinauskiutės ir J. Karpauskiutės; "Nelygios", monologas Ž. Strolienės; "Viskas ant vienos galvos", pasikalbėjimas motinos su Rožyte J. Baltruviene ir G. Povilionienės; monologas E. Žilinskiutės "Ar aš kalta"; solo ant smuiko p. Lukio, pritariant ant vargonų p. J. Fidui; dainelė A. Vaivadienės ir A. Arlauskio "Sunku man gyventi"; mažų mergaičių Duobiukių pora eilių, —mergaitės gavo po bukietėlį gėlių. Eilės S. Malinauskiutės "Sportas", A. Pukevičiaus monolo-

gas "Dievo duotasis", keliatas "Aido" choro dainių dainelių vadovaujant p. J. Fidui.

Gerą įspūdį padarė dainelė Vaivadienės su Arlausku, net antrusyk publikos buvo iššaukiami padainuoti. Na jau E. Žilinskiūtė savo monologą atliko gerai iš visų pusių,—jai tik ir lošt tokie gabalėliai. A. Pukevičius prijuokino publiką, bebirbindamas armoniką. Abelnai visi atliko neperprasčiausiai. M. Pukevičienė buvo vakaro vedėja.

L. M. P. S. 26 kp. auga; nepersėniai susitvėrus, bet jau turi apie 27 nares. Darbuokitės, draugės, dar energingiau ir laikykitės santaikoj. S. Pašulnietis.

HARTFORD, CONN.

Čia gyvuoja L. M. P. S. 18 kp. nuo praeito pavasario, bet gyvavimas labai silpnas. Dar išsykio atrodė draugės energingesnės ir turėjo norą darbuotis; bet kiek laiko praslinkus kai-kurios atšalo ir prasišalino iš kuopos (nors pirma labai karščiaivosi). Dabar agituoja kitas, kad neprigulėtų. Per praeitą susirinkimą buvo įnešta išrinkti literatūros agentą, bet pasirodė, kad nėra kam apsiimti: vienai aplinkybės nepavelina, o kita išranda vėl kokių kliūčių. Draugės! Mes neturim išskalbint, bet dirbt, kaip galim ir išmanom, su pasišventimu, nes tai vienintėlė mūsų organizacija, kuri stengiasi platint šviesą ir vest teisingu keliu. Nors tarp mūsų nėra nei vienos inteligentės ir daugiau prasilavinusios, bet delto neturim nuleist rankų. Stengkimės lankyti susirinkimus ir aktyviai juose dalyvaut, dalinantis mintimis ir svarstant bėgamus reikalus, nes begalo mes jų turime.

Draugės! Nelaukim laidotuvių savo kuopelės, bet kaip tik atbulai, — darbuokimės, kaip galėdamos: vienos stengkimės platint literatūrą — "Moterų Balsą" ir knygutes, išleistas L. M. P. S. ir kitas, gvildenančias darbininkų ir moterų reikalus. Skaitykime gerus laikraščius ir knygas. Sunaudokim visą liuosą laiką ant skaitymo, nes geros knygos ir laikraščiai tai geriausi vadovai mums.. Tai dar sykį kviečiu drauges darbuotis, kurios prigulite, o kurios dar nepriguli, — ateikit ir prisirašykite prie kuopelės. Musų susirinkimai buna kas trečią nedėdienį kaip 3:30 po pietų, 42 Allyn St. Pinavija.

GRAND RAPIDS, MICH.

Kovo 4 d. Liet. Mot. Progr. Sus. 37 kp. paminėjimui moterų dienos parengė prakalbas su pamarginimais. Kalbėjo drgg. Rasinskienė, Jakimavičienė ir Rimkevičia. Drg. Naudzius pasakė monologą, o paskui pasipylė visa eilė deklamacijų. LSS. 51 kp. choras padainavo keletą gražių dainelių.

Linkiu draugėms ir toliau taip energingai veikti savo dirvoj. Mątyt, pas mūsų moteris ir merginas yra jau susipratusių, kurios nori pagerinti savo buvį. Pažįsta, kaip yra skriaudžiamos ir slėgiamos kapitalistų ir rodo kitoms, kurios dar miega neatbusdamos. Laikas ir kitoms draugėms pažvelgti į mūsų susipratusias moteris ir sekti jų darbus. Kuri tik supranta savo skriaudas, rašykite prie L. M. P. S. Ten daugiau prasilavysime, visos susispietusios kruvon, ir veiksime kartu su mūsų draugais. Skleiskime tarpe moterų kuodaugiausia "Moterų Balsą", o skaitydamos laikraščius, daugiau suprasime savo reikalus. Baškienė.

ŠEIMYNINKIŲ SKYRIUS

KROPELIAI PUSRYČIAMS.

2 kiaušiniu, 1 puoduką miltų, 1 puod. pieno, biskį druskos. Pirmiausia išplak gerai kiaušinius, supilk pieną, miltus ir išmaišyk gerai. Paimk tam tikrus puodukus, įdėk biskį sviesto ir įdėk puodukus į pečių, kad sušiltų. Tada įpilk po tris šaukštus tešlos į kožną puoduką ir kepk apie 20 minučių vidutinio karščio pečiuje.

Tai yra pigus ir gardus valgis pusryčiams.

3 svarus avinčienos, ½ puoduko grūčkų (galima ir daugiau), ½ morkų, 2 cibuliu supiaustyk

ritinukais, 3 puoduk. bulvių, biskį druskos ir pipirų.

Supiaustyk mėsą į mažus šmotukus ir užpilk verdančiu vandeniu, kad apsemtų. Virk vieną valandą. Paskui supiaustyk morkas, grūčkus ir cibulius. Bulves supiausčius mažais šmotukais virk skyrium 15 minučių. Paskui sudėk viską į kruvą ir virink vieną valandą.

Mergaitė iš Windsor, Conn.

ALAUŠ ZUPĖ.

½ kvortos šviežio pieno, ½ vandens, ½ kvortos alaus, ½ puoduko mažųjų razinkų, ½ puoduko cukraus, šaukštą miltų, vieną ar du try-

niu ir biskį druskos. Sudėk viską (išskiriant druską ir trynius) į puodą ir išplak gerai. Uždėk ant ugnies ir be pertraukos maišyk, kol užvirs. Greitai nukelk nuo ugnies ir maišant sudėk druską ir trynius. Kas myli, gali įdėti biskį cinamono arba kmynų.

VIENO KIAUŠINIO PYRAGAIČIAI.

1½ puoduko miltų, 1 šauktą cukraus, 3 šauktukus kepamo pauderio, 1 puoduką pieno, 1 šauktą šildyto sviesto.

Sudėk miltus, cukrų, pauderį ir druską kartu

kelis kartus persijok. Išplak gerai kiaušinį ir supilk pieną ir sviestą; sudėjus miltus, gerai išmaišyk ir, supylus į formukes, kepk pečiuje.

K. S. Lietuvaitė.

Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Mrs. K. Petrick. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Skaitykit "Mot. Balsą". Prenumerata metams \$1, pavienis num. 10c. Adresas: "Mot. Balsas" 229 N. 6th St. Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: Mrs. K. Petrikienė, 327 Pearl St, Brooklyn, N. Y.

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of "Moterų Balsas", published monthly at Philadelphia, Pa., for April 1, 1917.

State of Penna.

County of Philadelphia.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared K. A. Baltrunas, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that she is the Manager of the "Moterų Balsas", and that the following is, to the best of her knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher Lithuanian Women's Progressive Alliance of America.

Editor K. Patrick, 327 Pearl St., Brooklyn, N. Y.

Managing Editor K. A. Baltrunas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Business Managers K. A. Baltrunas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock.) Lithuanian Women's Progressive Alliance of A. No stockholders; the paper is published not for pecuniary profit. The principal officers consists of: President (K. Patrick, 327 Pearl St., Brooklyn, N. Y.) Manager (K. A. Baltru-

nas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.) Secretary (M. Undzius, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.).

3. That the known bondholders, mortgagee, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.) None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in case where the stockholders or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustee, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is (This information is required from daily publications only.)

K. A. BALTRUNAS

Sworn to and subscribed before me this 2nd day of April, 1917.

ARNOLD KATZ.
Notary Public.

(Seal)

(My commission expires March 2, 1921.)

LIETUVIŠKA
PIRMA**APTIIEKA**LAWRENCE
IR APYLINKĖJ**Mediciną Galima Gauti, Kokia Tik Pasaulij Vartojama****Atkreipkite atydą į šią vaistinyčią, kuri užlaiko viską,
o ypatingai šiuos vaistus**

Gyduolės nuo plaukų slinkimo, sustabdo galvos niežėjimą, išvalo pleiskaną iš galvos, duoda stiprų plaukams. Gyduolės kaina 50c ir \$1.00. Plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00. Shampoo ir plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00.

PASIPUOŠIMUI ĮVAIRŲ REIKMENIŠ: Perfumai po 25c, 50c ir tt. Francuzijos perfumai nuo \$1.50 iki \$5.00; puderiai, miltai ir įvairūs kiti pasipuošimo dalykai.

VARTOKITE LIETUVIŠKAS GYDUOLES:

Puplaidės dėžukė25c
 Bezdai, dėžukė25c
 Liepos žiedai, dėžukė25c
 Ramunei, dėžukė25c
 Čemeryčiai, dėžukė25c
 Imbieras, dėžukė25c
 Čobrelei, dėžukė25c
 Iosuklė, dėžukė25c
 Cincibiras, dėžukė25c
 Trukzolės, dėžukė25c

Gumbazolė, dėžukė25c
 Mėtų, dėžukė25c
 Šalavijų, dėžukė25c
 Cinamonų, dėžukė25c
 Brelukų, dėžukė25c
 Kmynų, dėžukė25c
 Šafronų, dėžukė25c
 Anizių, dėžukė25c
 Apynių, dėžukė25c
 Kraujo valytojas \$1.00.

ir šimtai įvairių kitokių gydančių žolių galima gauti mūsų Aptiekoje.

(Jatul's) Tab. Tonic Comp. \$1.00, del kraujo ir abelno stiprumo
 (Jatul's) "In Terra" Bitters Tonic \$1.00. Tas B. T. yra stiprintojas sistemos, nuo įvairių skilvio ligų ir skonį duoda prie valgio. Už 12 bonkų \$9.00, už 6 bonkas \$5.00, už vieną \$1.00.

Vienas iš kasdieninių vaistų: Nuo kosulio gyduolė užaugusiems po 25c, 50c ir \$1.00. Vaikams nuo kosulio 25c ir 50c.

Kokių tik Tamstoms reikia gyduolių, rasite pas mus. Adresuokite:

NATIONAL DRUG CO.
144 ELM ST., LAWRENCE, MASS.